

Előfizetési díj.

Vidékre posta vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy órá lyben	1 frt 50 kr

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

AZ ÉRTÉKESEB CÍKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazdasági napilap
hetedik évfolyamára.
és a „SPORT” című szakszám 1877.
vi folyamára.

A „KELET” és a „SPORT”
előfizetési ára együtt:Egész évre 6 frt. Félévre 8 frt. Negyed-
évre 4 frt. Egy órá 1 frt 50 kr. Egyes
szám ára 7 krajczár.

A „SPORT” előfizetési ára külön:

Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Évne-
gyedre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 10 kr.A megrendelések legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal Stein János könyvkereske-
desbe küldendők.Nyolczegyszerre beküldött előfizetés
után tiszteleldánnyal szolgálunk.

Pillanunk be a jövőbe.

Kolozsvár, 1876. decz. 28.

(B—n. Azzal nem dicsekedhetünk,
hogy 1876. valami kellemetes emlékeket
vagy nagyreányú örökséget hagyott vol-
na hátra maga után, mert ezen évet jo-
gosan neveztük a válságok évének s a
felmerült váágok legnagyobb része még
ma is ijesztően tárog felénk.

Ezért zomban még sincs okunk el-
csüggedni, mert ha sopánkodás helyett
bátran szembe nézünk az európai nagyobb-
szerű s kebl inkább csak a hamu alatt
lappangó váágoknak, valamint elérhetjük
azt, hogy Európa nem fog rólunk, nálunk
nélkül és érekeink ellen határozni, a bel-
válságokat pedig elintézhétjük nagyobb-
szerű rázkosok nélkül.

Kétsége kívül a legveszélyesebb vál-
ság még is a keleti kérdés, melyet
orosz befolyás által félrevezetve, elég
könnyelműen Szerbia taszított előtérbe
s mely Európát könnyen egy általános faj-
és valláshátruba sodorhatja.

A szerb-török háborúban vér folyt
sok, kegyetlenkedés is több, mint a meny-
nyi a kor (Európa civilisatójával össze-
ferhető volt, a diplomácia pedig eddig-

elő csak egy fegyverszünetet volt képes
kieszköztetni, de sem a hadviselő felek, sem
a semleges államok oly preliminaris pon-
tozatokat nem voltak képesek megállapítani,
melyek alapján azzal biztathatnók magun-
kat, hogy Európa békéjét szilárd alapokra
lehet fektetni 1877-ben.

Ha a szerb és török sereg újól
megkezdik a hadjáratot, alig hisszük, hogy
lehetőséges volna a háborút még egyszer
localisálni, mert az orosz panszlavistikus
irányú izgatásaival messzebb ment, hogy
sem nagyobb szerű compromissioja nélkül
visszavonulhatna.

Már pedig ha Oroszország kilép a
semlegességből, az európai civilisált és al-
kotmányos államok nem nézhetik összedu-
gott kézzel a barbarismus, panszlavismus
és absolutismus diadalát a civilisatio és
alkotmányos szabadság felett.

Monarchiánk s abban különösen Ma-
gyarország még azon esetben is, ha to-
vábbra is semleges maradhatna, ki lenne
térve mindazon veszélyeknek, melyek a had-
viselő felek szomszéd államait szokták fe-
nyegtetni t. i. a folytonos határsértések s
a báboru elől menekülő élmezése ezek
miatt aztán tetemesen megszorodnának
kiadásaink a nélkül, hogy a majdan meg-
kötendő béke alkalmával képesek lennénk
érdekeinket érvényre emelni.

Ezeknél fogva mulhatatlan szükségünk
van arra, hogy a világot meggyőzzük ar-
ról, hogy a vész perzeiben képesek és ké-
szek is vagyunk monarchiánk s különösen
házánk érdekeit nyomtatékosan támogatni s
tekintélyünket, becsületünket fenntartani.

A párt különbség nélküli ilyenmü
együttartás előjelének tartjuk mi azt, hogy
a felsőház nagy többsége a költségvetés
feletti vita alkalmával támogatta a szabad-
elvü kormányt.

Ebből meggyőződhetünk arról, hogy
a felsőházban ülő conservativok és az „Éb-
redés” conservativ elvei közt mekkora kü-
lönbség van; azok nyilatkozatai csillapító-
lag hatnak, míg az erdélyi conservativ lap
folyvást egymás ellen izgatja a pártokat.

Azt szokták mondani, hogy minden
baj többet magával jár s ez, a mint lát-
szik, rajtunk is beteljesedett a midőn mo-
narchiánk Lajtántul fekvő részével folyta-
tott tractatusok mindeddig nem vezettek
eredményhez.

A bécsi ministerek és parlament

sarkában; Festenburg kisasszony ijedten ug-
rott fel helyéből s a kiáltás elhalt ajkain. Egy
fő jelent meg az ablaknál, a Valér feje!

A szobában nem kérdezték tőle, hogy
honnét jött, csak egészen feltárták előtte az
ablakot s legelőbb is minden számítás nélkül
egy csókot váltott a két szerelmes.

— Gondolatlan! Hogy tudott ide fel-
jutni? Nem vette észre senki? S aztán ha-
tározott szilárd hangon tette hozzá Helén:
Örökre az ön vagyok, semmi el nem választ-
hat minket egymástól!

— Ime ez ablakhoz erősített kötlélhág-
csón másztam fel, mondá Valér.

— Igen, igen látom, most már értem,
szólt élénken a fiatal leány, kinek lelkesül-
tsége mindinkább fokozódott, de minő veszély-
nek tette ki ez által magát és csak azért,
hogy néhány szót magánosan válthasson
velem! de ez annyira veszélyes helyzetnek
végét kell szakítunk, tovább nem tarthat.
Isten önnel, isten önnel, a viszontlátásig!

— Csak azért jöttem, hogy hozzam el
kegyednek az ibolyacsokrot.

Az öröm, a meglepetés rózsaszín pirral
vonták be a lány arcát.

— A szerelem virulása a hó alatt! — is-
métlé gyönyörrel. Most távozzék . . . de nem
örökre válnak . . . Minden áron beszélünk
kel meg együtt. Mikor szerencsén leérke-
zett, felhuzom a hácsót . . . nincs más
mód . . . holnap mielőtt szülőim nyugalomra
mentek, le fogom eresztetni újból.

— Tehát holnap . . .

— Éjtélkor.

Helén szívéhez szorítá kedvesét s Valér
nem minden sajnálkozás nélkül bontakozván
ki ez ölelésből, sietve leszállt a lépcsőn. Mi-
kor alant volt, csattintott kezével.

mintha csak szántszándékkal hajtáná a
vizet a panszlavistikus törekvések és ab-
solutismus malmára.

Nekünk azonban e részben sem sza-
bad tul lőni a céloz s mindég szem előtt
kell tartanunk a monarchia mindkét felé-
nek érdekeit.

Azt ugyan nem mondhatjuk, hogy
belügyeink már rendben vannak s tudjuk,
hogy a kormányzat majd minden ágaiban
még sok teendő van, de azt merjük állí-
tani, hogy a szabadelvü párt és kormány
e részben szép örökséget gyűjtött 1876-
ban és hagyott hátra 1877-re.

A megkezdett reformokat tovább fej-
lesztve, miután a kezdet nehézségein már
túlestünk, nem lesz nehéz s ez feladata
1877-re.

Nem követelhetjük ugyan a szélső-
jobb ellenzékétől, hogy a reformok terén
karöltve járjon pártunkkal; de igen is el-
várjuk mint alkotmányos párttól, hogy a
meghozott törvényeket tiszteletben tartsa s
azok életbe léptetését ne akadályozza.

Össze foglalva kívánunk kormányunk-
nak s parlamentünknek a külügyekben
egyetértést, a monarchia másik felével va-
ló egyezkedésekben sikert s belügyeink re-
formjainál a többségnek határozottságot, a
kisebbségben lévő pártfrnyalatoknak pedig
oly szabad mozgást, mely ne lépje tul so-
ha a tárgyilagosság medrét.

A keleti kérdés.

A török alkotmányról.

Az új török alkotmányról a félhivatalos
közönyök még mindig meglehetősen lenéző mo-
dorban szólnak s kiemelik, hogy az alkot-
mány nem elegendő arra, hogy az értekeztet
megállapodásainak végrehajtását fölsőlegessé te-
gye. Ezt mondja fentebb említett cikkében a
„Moniteur” is. A legjellemzőbb azonban a
„Times” nyilatkozata, mely egyenesen hadat
üzén a török birodalomnak. E lap szerint a
reformok kellő biztosítékok nélkül semmit sem
érnek. Garantiák szükségesek s ha Midhat pa-
sa alkotmánya a porta részéről az utolsó en-
gedményt jelentené, akkor aztán minden to-
vábbi alkudozás céltalan és fölsleges. A
„Times” régóta nem nagy barátsággal visel-
tetik a porta iránt, de fenyegető nyilatkozata
mégis kinos hatást tett a béke barátaira s a
tözsdek hangulatát lényegesen megromtotta.
Itt azonban megemlítjük, hogy számos kiváló

közöny, a többek közt a „Journal des Debats”,
melynek nyilatkozatait alantabb közöljük, a tö-
rök alkotmányról igen kedvező és méltányló
módon szól.

A török alkotmányról a „Journal des
Debats” következőleg nyilatkozik: „Nem lel-
kesedünk Midhat pasa műveért, igen távol
vagyunk azon nézettől, hogy néhány nap alatt
véget vetend az erköcsi anarchiának, melyet
évszázadok teremtek; de a részrehajlatlan,
őszinte ember nem tagadhatja, hogy meg van
benne azon reformok csirája, melyeket Európa
Törökországtól követelt és hogy ha loyálisan
végrehajtják, lassankint gyengíteni fogja a ke-
leti fajok antagonismusát, mely eskis onnét
eredt, hogy a népfajok egyforma zsarnokság
alatt egyenlőtlen jogokat élveztek. Kétségkívül
azt fogják kérdezni, hogy Midhat pasa művé-
ben hol a „garantia”? — Édes istenem! A ga-
rantia benne van abban, hogy az ottoman
alattvalók maguk fogják ellenőrizhetni a re-
formok foganatosíthatását, meggátolbatják a
régí visszaélések ismétlődését. Azt hiszi vala-
ki, hogy bármely külhatalom is oly figyelme-
sen, oly erőlyesen, oly állhatatosan tudná a
keleti keresztények érdekeit védelmezni, mint
védelmezendik maguk a keresztények, ha be-
léphetnek a kamarákba, tartományi gyűlések-
be, közhivatalokba, törvényszékekbe, hadsereg-
be stb? A történelem bizonyítja, hogy egy
uralkodó mily nehezen veheti vissza a jogokat,
melyeket népének engedélyezett. Gyakran is-
mételték, hogy az ottoman „hatt”-ok szép
igéretei eddigelő még soha sem teljesültek. Ez
igaz, de csak részben. A Gulhané-alkotmány
kihirdetése óta koboztak-e el jószágokat itélet
nélkül? Láttuk-e, hogy Törökországban vagy
más keleti államban egy ministert a szultán
személyes parancsa folytán megfojtották vol-
na? Abdul Azis, bármily erőszakos és szeszé-
lyes volt is, nem nyerte vissza azon jogot,
hogy alattvalóinak élete felett rendelkezessék.
Miert? Mert alattvalói maguk örkölték egyéni
szabadságok felett. Nem fogják-e még jobban
védelmezni uj jogaikat, miután eszközöket is
kaptak e jogok védelmére? Nem fogják-e
megóvni az alkotmányt, melyet csak az ő be-
leegyezésükkel lehet módosítani? Ha az euró-
pai diplomácia — a miiben nem is lehet ké-
telkedni — őszintén óhajítja, hogy a török bi-
rodalom fentartassék, akkor nem fogja ellene-
zni Midhat pasa kísérletét. Többet kapott,
mint a mennyit kívánt; csak akkor szabad
majd panaszkodniok, ha a gyakorlatban rész-
ben el akarják venni, a mit engedélyeztek.”

válaszolt Valér, utánozva hangját a zsidónak
— akkor nem fogom elkapni a kisasszonyt,
— Igy már aztán bajos dolog — dör-
mögő a krakkói.

— Bajos? és ugyan miert? — kiáltott
fel Weinreb. A nagyságos ur el fogja szök-
etni a kisasszonyt.

— Ugy van, el kell, hogy szöktesse a
nagyságos ur a kisasszonyt — hangoztaták egy
szájjal a bitelezők.

— Jól van — kiáltott fel most egy-
szerre Weinreb — itt jön Festenburg ur, mit
fog gondolni, ha mind a négyünket itt talál
önnel egybegyűlve.

— Ne nyugtalankodjatok e miatt —
szólt Valér egész biztossággal hangjában.

Festenburg lovag ezalatt leszállt szán-
járól s csaknem rögtön be is lépett a szobába.

— Látom, hogy el van foglalva — szólt
Valérhoz.

— Nem sürgős — válaszolt Valér. Ez
emberek a szeszgyáramat akarják magoknak
több évre biztosítani, de én úgy gondoltam,
hogy inkább árverezést fogok hirdettetni s
most már egy óra óta veszekszenelek itt felette,
mint a varjak a konzert felett. Én pedig halál-
ra nevetem magamat rajta. Takarodjatok ki
már innét.

A zsidók csaknem földig hajolva tá-
voztak.

— Hogy az isten világosítsa fel elméjét
a nagyságos urnak, szólt vissza Sonnenglanz a
küszöbről.

— Pusztulj!

— Most már beszéljünk saját ügyeink-
ről — szólt Festenburg lovag. Hogy áll ön
leányommal?

— Kész akár a világ végeig követni
engem. Felfogja ön, mennyire boldog vagyok?

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb
hirdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelid Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eck-
haus den Wollzeile 36.) Haasensteint et Vogler (Wallisch-
gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau (Buda-
pesten. Haasensteint et Vogler hirdetés közz. irodája. Weiss Mór
hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest
szervitater 5. sz.

Nyitári cikkek

garmond sora után 35 kr. fizetendő.

Az értekezlet.

Az értekezlet megnyitása csak úgy vált
lehetővé, hogy a hat nagyhatalom megbízottai
közű az előtanácskozáskor folyamában teljes
egyetértés létesült. Ez egyetértés eredményei
már szövegező és hivatalos alakban a porta
elő terjesztettek. E szerint bizonyosnak látszik,
hogy az angol-orosz ellentéték ki vannak egyen-
lítő s a reformok és biztosítékok ügyében egy-
aránt határozott programm lön elfogadva. A
programm vezérelvei még ismeretlenek elő-
tünk, de a párisi „Moniteur” akként jellemzi
őket, hogy a török birodalom földrajzi érdekeit
nem érintik. Semmit sem kívánnak a portától
— mondja az említett lap — a mi az euró-
pai actióknak nem normalis és rendes érvénye-
sítésével ellenkezőnek. A lap, mely a francia
kormány körével összeköttetésben áll, azt is
hangsúlyozza, hogy csak a porta ellenségei ajánl-
hatják neki, hogy az értekezlet által megállá-
pított pacificationalis tervet el ne fogadja.

Az angol politika.

Az angol politika általában, úgy lát-
szik, komoly és végzetes forduló ponton áll.
Lord Elliot angol nagykövet, a porta ezen ki-
próbat barátja és Ignatieff ellenállása a diplo-
matiai karban, épen most hivatik vissza, mi-
dön az értekezlet megkezdí működését. Elliot
ur családijával együtt csütörtökön távozik a
török fővárosból, állítólag — ezt mondja a
hivatalos nyilatkozat — azért, mert beteg, de
valószínűleg azért, mert ellenkezésbe ju-
tott Salisbury marquis-val. Maglehet,
hogy a celszövény főmestere, Ignatieff tábor-
nok a két brit államférfiú közű is viszályt
tudott létrehozni, mert nem szenvedhet kétsé-
get, hogy Elliot ur távozása politikai okokból
történik. A jelen válságos pillanatban minden-
esetre följötte sajnos, hogy azon angol állam-
férfiú is távozik a török fővárosból, ki ott az
orosz befolyás mindenhatóságát megtörte s Ig-
natieff ur felforgató törekvéseit egyedül iparko-
dott ellensúlyozni. Elliot ur eddig lord Bea-
consfield politikájának leghívebb képviselője
volt s attól lehet tartani, hogy visszalépése
az angol miniszterelnök bukásának bevezetését
képezi.

Elliot távozása világos jele annak is,
hogy a hatalmak a portát az értekezlet meg-
állapodásainak kényszerzubonyába akarják
erőszakolni. Ez csak gyorsítaná a catastrofhát,
az orosz-török háborút, mely épen localizása
esetén válnék vésthorzóvá Európára. Orosz-
ország csak arra számít, hogy a török kormányt
és a többi cabineteket ellentétbe hozza egy-
mással. Ha ez megtörtén, nem fogja elmulasz-
tani.

— S ő valóban követni is fogná őnt, az
bizonyos. El kell, hogy rabolja őt.

— Elrabolni! Önmaga tanácsolja ezt
nekem?

— Mindenként azon vagyok, ha nem
egyébért, hogy legalább egyszer reászedjem nő-
met; az magán kívül lesz dühében.

— Ha ön parancsolja, kedves atyus —
szólt lemondásteljes hangon a barátni don
Juan — nem bánom, elrablom leányát, de
egyedül azért, hogy önnel kedvét töltessem.

Éjtélkor Valér térdig hóban állva vára-
kozott a nagyon is gyakorlatias Festenburg
lovag regényes leányának ablaka alatt. Midőn
az utolsó harangzó is elhangzott a falu kis-
ded tornyában, a feje felét levő, egyetlen vi-
lágos ablak megnyílt, Helén oda erősítette
hozzá a kötlélhágcsót s kihajolt, hogy kezét
nyújtsa felsiető kedvesének. Az azelőtti éjen
a Weinreb által oly ügyesen előidézett légvo-
nal, nem épen regényes náthát szerzett volt
Helénnek, azért most Watteau-szerű pongro-
laja fölé egy jól prémezett bundikát öltött s
szép fejét arannyal dusan himzett bachlikkal
fedte be.

Midőn Valér megragadta a felé nyújtott
kezet, a leány mielőtt az ifjú megakadályoz-
hatta volna, övét hirtelen mozdulattal ajkaihoz
szorítá.

— Helén! — kiáltott fel Valér, boldog
zavarodással.

— Szeretlek! — válaszolt ez, lelke-
sítlen.

Valér átugrott a párkányzaton s betette
maga után az ablakot.

(Foly. következik.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Egy agényes házasság.

Rajz,

bacher Masoch-tól.

V.

(Folytatás.)

— Ugy mit hozol itt nekem? kérdő
Valér.

— Iborákat, nagyságos uram, felelt a
zsidó önelégű mosolylyal. Most érkeztek Flo-
renczből.

Valér etvo nyitotta fel a dobozt; a vi-
rágok benne egészen üdők voltak, mintha most
szakították volna le; felséges illat áradt szét
a szobában.

— Umagadat multad felyül; most
halld tervem.

Az ad és hitelező egymáshoz közeled-
tek s néhány szót váltottak halkan egymás
közű.

A zeneekze ideje alatt, hol az anyai
éber vigyázamost sem hiányzott, bármennyire
boszantotta is a Helén kisasszonyt, Weinreb
módot lelt bisonni a fiatal leány első emé-
leti szobájába kinyitotta a parkra nyíló abla-
kos s feledt azt újból légmentesen bezárni,
miután kivő némi előkészület-félét végzett
rajta. Valér lbucszott s hazafelé indult, He-
len felment szobájába, hogy megírja napi élmé-
nyeit; de ig irt le pár sort, midőn különös
zörejt vonta magára figyelmét, megrettenve
pillantott fe Az ablak csendesen fordult meg

tani a jó alkalmat, hogy a Balkán félszigeten hatalmát és befolyását kiterjeszse. Mint a „Nat. Ztg.”-nak Pétervárról írják, a csak 125.000 harezosból álló déli hadsereg csupán előcsapatát képezi ama hadserőnek, a melyet a csári birodalom a porta ellen sikra fog állítani. Levelező szerint tévedés azt hinni, hogy Oroszország a jelen háborút úgy fogja viselni, mint 1829-ben. A török birodalom szláv alattvalói s mindenek előtt az önálló szláv fejedelemségek nagy szerepet fognak a háborúban játszani. Úgy látszik, Oroszország az egész Balkán félszigetet fel akarja lázítani s nemcsak Szerbiából, hanem Montenegróól is erős orosz hadcsapatok fognak a törökök ellen működni. Igen nagy erőt készülnék az oroszok az ázsiai török tartományok ellen mozgásba hozni, s a mi területet itt megszállnak, azt többé vissza sem adják, mert a csár megígérte ugyan, hogy a Dunánál nem tesz hódításokat, de nem ígérte meg azt, hogy Kis-Ázsiában nem terjeszti ki birodalma határait. E jó szándék valószínűsége azonban, azt hisszük, kissé nehezebb lesz, mint némely levelezők gondolják. De bármit hoz a jövő, egyelőre csak az bizonyos, hogy Oroszország a hadikészletek folytán óriási kereskedelmi válságba jutott, mely főleg az ország déli részeit sújtja, de a fővárosra is kiterjed. Egy nagy pétervári bank negy millió rubel deficitel a napokban bukott meg, s további nagy bukások biztos kilátásban állanak.

Táviratok.

Konstantinápoly, decz. 25. A szultán tegnap magán kihallgatáson fogadta az osztrák-magyar meghatalmazottat, Calice bárót; holnap reggel Salisbury fogja külön audientian fogadni. Elliot lord valószínűleg csak a conferentia bezárta után utazik el. A conferentia második ülése ma, vagy csütörtökön lesz. A conferentia megnyitására Savfet pasa beszédet tartott, melyben a többek közt ezeket mondá: A porta kész alattvalóinak szabadalmakat adni, a mennyiben ezek a birodalom méltóságával és integritásával nem ellenkeznek. Az alkotmány érdekében több manifestáció történt.

Bécs, decz. 26. A „Pol. Corr.” jelenti Pétervárról táviratilag e hó 26-áról: Ottani hírek szerint, a portától, a hatalmak előconferentijának vele közlött eredményére kitérő feleletet várhatni, mi azonban a helyzetet épen nem teszi reménytelenné, mivel mérvadó orosz körökben a porta elé terjesztett föltételeket nem tartják módosíthatatlannak. A fegyverszünet január 15-ig van javasolva.

Konstantinápoly, decz. 26. Az „Ag. Havas” jelenti: Salisbury ma a hatalmak által tett javaslatok elfogadását fogja követelni a szultántól. Elutasítás esetén parancsa van rögtön elutazni, és az angol hajóhad távozását elrendelni.

Bécs, decz. 26. A „Pol. Corr.” jelenti Belgrádból: Az új kabinet alakítása nagy nehézségekkel találkozott; a következő miniszteri névsor kering: Marinovics elnök, Zukics külügy, Krisztics Miklós belügy, Krisztics Fülöp közoktatásügy, Protics tábornok hadügy, Mijatovics pénzügy és Jovanovics ezredes közkezelésügy. Azonban még egyáltalában nem tekinthető bizonyosnak, hogy az új kabinet a fentebbi módon alakul-e meg.

Pétervár, decz. 26. A hivatalos lap egy öt orvostól aláírt bulletint közöl, mely szerint a déli hadsereg főparancsnoka, Miklós nagyherceg, e hó 19-én altestének meghalása következtében megbetegedett. E hó 24-ki estéig javulási hír nem érkezett.

Newyork, decz. 25. Szent-Domingo szigetén forradalom ütött ki. Az elnök Gonzales elmenekült.

Bukarest, decz. 26. A kamra egy törvényt fogadott el, mely a községekre azon kötelezettséget rója, hogy a határaihoz behívott tartalékosokat előállítsák, s azoknak családait eltartassák. A „Timpu” közli: A megidézett exminiszterek ma erőhatalommal fognak a kamra vizsgáló bizottságá elé vetetni.

Párisból.

Páris, decz. 23-án.

(Saját levelezőnk től.)

Gambettának lapja a „Republique française” az előterjesztendő különféle reformjavaslatokat tárgyalja hosszasan s erőiesen kívánja többi közt a tiszta bor adójának leszállítását, ellenben az alkohol tartalmu italokat a lehető legmagasabban megadóztatni; mióta a boradó oly nagyon magasra lett emelve, azóta az említett italok szerfelett nagy mérvben fogyasztatnak s mint constatálva van, a községségi ügy hátrányára, természetesen azon bajnak leginkább azzal lehet elejét venni, ha az egészségre nem ártalmas tiszta bor adóját leszállítják legalább annyira, hogy a versenyt kiállíthassa a fogyasztásra nézve a krumpli, gyümölcs, rőpa-gabonából készült nagy mennyiségben alkohol tartalmu s azért ártalmas italokkal. A

francia nép természeténél fogva igen mérsékelt az ivásban is, de ha a szegényebb osztály nem élhet a tiszta borral, az olcsóbb alkoholt tartalmu italok fogyasztásával könnyen megoszthatja a részegséget, s azért kívánatos, miszerint a tiszta boradó leszállíttassék. Egy-hamar erre azonban nehezen lehet kilátásunk, mert bármily kedvező legyen is az államnak finansziális állása, az adók leszállítására nem igen lehet még gondolni. Franciaországnak milliárdokra menő kötelezettségei vannak, míg ezek legalább részben teljesítve nem lesznek, addig kezei igen meg lesznek kötve az adóleszállítás tekintetében. A poroszoknak fizetett hadisarczon kívül a hadsereg újjászervezése s felszerelése nyel el iszonyú sokat, ez utóbbi czímen eddig 1 milliárd 466 millió lett már kiadva s a befejezésig legalább még egy fél milliárdra lesz szükség, mint ezt beavatott s szakértő körökben hangoztatják. Egy alkalommal midőn az itteni kedvező pénzügyi viszonyokat escelettem s a jövedelem többletet kiemelttem, e lapokban én is kifejezést adtam azon reményemnek, hogy kilátásunk lehet nagyobb mérvű adóleszállításokra. De e tekintetben vajmi kevés ment teljessédsébe. A postára, táviratozásra s vasútra kivetett illetéket leszállították valamivel, de azt sem annyira hogy e leszállítás a forgalmi eszközök használatának nagy könnyűségét okozhassa; így például a postánál a belföldi levelezések 5 centime-mal olcsóbbak újvótól vagyis 25 helyett 20 centime; a sóadónál nagy nehezen törüllet 7 és fél milliót, de ebből nem a fogyasztók, hanem a kalmárok fognak hasznot húzni, mert a szegényebbek csak fontonként vásárolják, az adóleszállításból azonban egy fontra vagy fél kilóra nem is esik annyi, hogy azt beszámításba lehetne helyezni. Ime ez az egész eredménye az ideai adóleszállításoknak s mint már fentebb mondtam egyhamar lényegesebb leszállításokra nem is lehet kilátásunk.

A képviselők körében igen sokan a legnagyobb buzgalommal csinálnak propagandát az öt évi hadiszovalatnak leszállítása mellett három évre. A jövő évi első sessióban e kérdés a kamarában kétségkívül szőnyegre fog hozatni. E javaslatnak pártolói már is gyűjtik azon képviselők aláírását, kik támogatni fogják, ha jól vagyok értesülve, akkor eddig már 213-an megígérték volna a javaslat pártolását, illetőleg a három évi szolgálata szavazni. Annyi áll, miszerint az általános védőkötelezettség intézmény mellett az öt évi tényleges szolgálat sok s igen nagyon sújtja az illetőket. A katonai körökben azonban nem igen akarják ezt belátni s ellene vannak e javaslatnak.

A német kormány tudvalevőleg visszautasította Franciaország részéről hozzámenesztett hivatalos meghívást az 1878. évi nemzetközi világkiállításra; e visszautasítást tárgyalták egyik legközelebbi ministertanácsban s erre vonatkozólag határozták, miszerint az eredetileg Németországnak főtartott helyiségek újabb rendeltetést nyerjenek; továbbá, hogy azon német iparosoknak s gyárosoknak — kik kormányuk határozatának daczára részt kívánnak venni a kiállításon s erre helyiséget kérnek — nem teljesíthető kérelmük, mert a kiállítási reglement nem engedi meg az egyes kiállításokat. Erre úgy látszik nem igen számítottak Németországban s ez igen kellemetlenül fogja érinteni azon csempéket, kik terjedelmes külföldi kereskedést folytatnak, mert nem jelenhetnek már meg most semmikép a kiállításon, ez czégjük reneoméjének nagy rovására leend.

A Tarn-el-Garonne-i departementben a megejtett senator-választáskor a köztársaságiak vereséget szenvedtek, mert a bonapartista Delbreil lón megválasztva. A bonapartista elem a felső házban növekszik s azért igen korai az a főnhírázó nyilatkozat, melyet a köztársaságiak sokszor kimondanak, hogy a császárság el van örök időkre temetve.

Minap ment végbe Bertrand tábornoknak temetése, ki szintén a becsületrendnek lo-vagja, a vallásos katonai végtiszteltet meg lett adva. Most utólagosan azonban kisütötték a radicalis lapok, miszerint a végtiszteltetnél megjelent csapat parancsnoka egy rendeletet kapott, azon esetben, ha a végtiszteltet papság nélkül történnék meg, rögtön visszavonulni. Mivel Bertrand egyházi szertartást kívánt, azért nem is jött a dolog annyira. E tudomásra jutott rendszabály rendkívüli rossz vért okozott a szabadelvűek közt; tudjuk, miszerint Dufaure főleg azon gyengeségének esett áldozatul, melyet e kérdésben tanusított. Mint beszéltek a radicalisok interpellatit akarnak a kormányhoz intézni ez állítólag kiadott rendeletről; ha ez megtörténik, akkor kész ismét a conflictus.

A francia parlamentarismusban egy pártatlan eset adta elő magát azáltal, hogy a senatus egy a képviselők kamarája által elvetett tételt a budgetnek újra tárgyalás alá vette s megszavazta a kormányt. A tábori alamizsnások tétele ez, melyet az alsóház tudvalevőleg el nem fogadott. Az alkotmányi törvények értelmében a senatusnak erre nincs joga, mert ennek értelmében pénzügyi

javaslatokat csupán a képviselők házában lehet beterjeszteni, ha itt tárgyalják s elfogadják, akkor van csak a senatusnak joga hozzászólni s azt el- vagy elnem fogadni s ennél fogva olyan hitelt, melyet a képviselők megvontak a kormánytól a senatus nem szavazhatja meg neki. Ez a szép historia Dupanloupnak műve, ő terjesztette e kérdést a senatus elé lelkesülten szót emelve mellette, többi közt azt mondá: „bami gyermekeinket öt évig valás és isten nélkül hagyjuk, akkor ne csodálkozzunk, ha atheisták s forradalmárok lesznek.” 229 szóval elfogadták 45 ellen Dupanloup javaslatát. Ez szépen illusztrálja a senatus politikai álláspontját. Gondolható, miszerint a szabadelvű sajtó a senatusnak ezen törvényellenes lépését a leghevesebben megtámadja. A következmények — melyeket előre látni sem lehet — mindenesetre igen komolyak lesznek.

Br. d'A.—S.

A törvényhatóságokból.

Fogarás, 1876. deczember 21.

(Megyei dolgok.)

Fogarasmegye közigazgatási bizottsága f. hó 14-én és 15-én rendes havi ülést tartott, melynek kiválóbb tárgyról a kir. tanfelügyelő jelentéséről már csak azért is értesítenem kell a „Kelet” tisztelt olvasóit, mivelhogy e jelentés kiderítője a fogarasi rom. kath. iskola körüli zavarok és szabálytalanságok mielőltének, melyeket a „Kelet” tudósítója két ízben is jelzett s a melyeknek tisztába hozatala a kir. tanfelügyelő urra bízott. A hivatalból beterjesztett jelentés teljesen igazat adott a levelező azon sejtelmének, hogy az említett iskola körüli bajok nehéz orvosolhatóságának oka ott rejlik, miként a hitközség nagyobb többségének állami és nemzeti jogosultságai a hitközség parochialis iskolájában sehogy sem érvényesíthetők azon merev álláspont miatt, melyet annak ügyei vezetése körül — a Mária Terézia felséges királyné alapítványá nyomán — néhány itt letelepedett nyug. katonatiszt és helybeli parancsnok ur elfoglalt. A hitközség nagyobb többsége az ifju nemzedék oktatását és nevelését nemzeti szempontból és irányban óhajta megoldani, midőn a katonai pártnak, — ismeretlen tényezőkre támaszkodva, s kétségbe vonhatlanul Bécs felé is tekintgetve — más irányu s németesítő aspiratíó vannak. E gordiusi csomó aligha megoldható másként, mint ha az iskola ügyeinek is vezetése, úgy mint hazánkban bárhol is, alkotmányon uton teljesen polgári kezekre bízatik. Mert hiában! nehéz nekünk polgári elemnek a legjobb szándék s a legtisztább akarat mellett is oly közeggel ülnünk egy székot, melynek kátéjában az engedelmeskedésnek és a subordinatiónak nem azok a definitiói, melyek a miénkben. Meglátszott e kényes helyzet a tanfelügyelői jelentések mindannyiszori tárgyalásain is, azon a nem titkolható óvatosságon, melyvel ez iskolaügy már három üléseben kezeltetett, gondosan ügyelvén a bizottság mindenki tagja kiejtett szavára, tett indítványára, elkerülendő az olyas kényelmetlen helyzetet, melybe a tanfelügyelő a „Kelet” referense és a szelid indulatu kir. adófelügyelő is jutott volna. Az ilyes kényelmetlen helyzetek mérgeztették el annyira ez iskola-ügyet is, melynek ádáz következményei tagadhatalanul fölismereszenek a hitközségi s a társadalmi életben is, s a melynek gyökeres megörösvélsége aligha nem a közigazgatási miniszter urnak jutand elvégre is feladatának.

A baj egyik oka az is, hogy a hitközségnek nem lévén iskolai állandó helyisége, egy olyanakk építhetése végett segélygyűjtéshez folyamodott, melyben kiváló buzgóságot fejtett ki Max Theodor, nyug. cs. k. százados, ki a segélygyűjtést külső országokra is kiterjesztette s kéro leveleiben az egyeseket egyéni érzelmeikhez alkalmazott czimek alatt most a fogarasi rom. kath. magyar, majd a rom. kath. német, vagy pedig általánoságban csak egy német iskola nevében szólította fel adakozásra; s ilyen útakon sikerült 7426 forintot össze kéregetnie. És már most e szép eredményt a katonai párt német érdekében szándékszik felhasználni, daczára annak, hogy a hitközségben 108 magyar és csak 69 nemmagyar tanköteles gyermek van, s aránnyal szemben a fiuk tanítója a magyar nyelvet sem nem érti, sem nem beszéli. Mely szomorú helyzetnek következménye az lett, hogy a hitközség igazgatásától a magyar elem teljesen visszavonult s Max Theodor kijelentette, hogy az általa gyűjtött segélyösszeg kizárólag a Mária Terézia-féle alapítvány gyarapítására szolgál s ennek kezelése — mint a német katolikusok kizárólagos tulajdona — öt és tásait illeti, habár a kéregetések alkalmával a Mária Terézia-féle jogczim soha sem szerepelt. Mindezen villongások között azonban legtöbbet szenved maga a czél: a tanügy, miután a 177 tanköteles gyermek közül csakis 62 tanul a hitközség iskolájában, 44 más tanodákban, 71 pedig semmi oktatásban nem részesül. Mely elidegenedésnek oka abban culminál, hogy a cs. kir. helyőrség alezredes-parancsnoka — sokaktól hihetetlenül — az iskolatanácsban szavazat-

jogot nyervén, egyszersmind megbízást is kapott egyházhátaságilag, az iskolák különös gondozására, mit az iskolák buzgó látogatása által tényleg gyakorlatba is vett. Csuda-e hát, ha a laicus ember aggodó szemekkel néz azon tanoda felé, hol lépten nyomon katonai befolyásokkal találkozik; mely eljárás ellen, kivált a leánytanodával szemben, paedagogiai tekintetből is nyomatékos kifogásokat lehet emelni.

E bajokkal szemben a közigazgatási bizottság fölkendőnek határozta az erdélyi rom. kath. püspök urat, hogy a hitközség iskolázásának megalakíttatása által eszközölni méltóztatassék a hitközség tagjai akaratának érvényesíthetőségét, az iskolaügynek nemzeti szellemű vezetése tárgyában. S egyuttal ez iskolázásnak kezelést végett adassék át a gyűjtött pénzalap is, mint a hitközség egyetemének osztatlan és jogos tulajdona.

Vége a Mária Terézia-féle alapító levélnek, a felséges korona jogainak a mostani alkotmányos fogalmakkal megegyeztetetett értelmezése, illetőleg ahhoz leendő módosítása iránt a nagyméltóságu vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz felir. A fontos ügy hovatellődséig figyelemmel kísérik.

Ez ülésben a kir. adófelügyelő számolt az adóügy jeleni állásáról, mely szerint: mult ülésről hátralék 70.779 frt 10 kr. azóta befizette 21.662 frt 89 kr. maradt hátralékban 49.116 frt 21 kr.

Ha ide vesztük még az év végéig befolyó összeget, minden bizonynyal oly eredmény, melyhez hasonló kevés törvényhatóság mutatott fel, közreadott közleményeiben, mely ha egyfelől a végrehajtó községek erélyének kifolyása is, de minden bizonynyal adózó népünk közérzületének nyilvános bizonyítéka.

Fogarasmegye tegnap és ma tartotta őrsi rendes közgyűlést, melynek csak két kiválóbb tárgyról teszek említést. Egyik egy kis nemzetiségi ügy vala: egyik szolgabírói járás székely helye csupán helyrajzi indokokból Vistről áttétele Árpásra. Ez áttétel ellen néhány község a belügyminiszteriumhoz appellált, a hol semmi nyomatékkal nem bíró érvek figyelembe nem vétettek. A községek folyamodványai román köriratú pecséttel lévén elaltva; a belügyminiszter ur annak ötletéből meghagyta a községségének, hogy területén azonnal rendelje el a magyar köriratú pecsétnyomók használatát. E miniszteri leirat felett megeredt aztán a nemzetiségi vita pro és contra; melynek eredménye lón felirat a miniszter urhoz kibocsátott rendeletének visszavonására.

A másik érdekes mozzanat volt a megye alispánjának az állami nyelv nem bírása indokából hivataláról lett lemondása. Magyar nemzetiségű tagoknak ismételt kérésére s a főispán urnak is szívélyes fölszólalására, miután hivataloskodását nagy pontossággal, teljes odaadással, példátlan szorgalommal folytatta s miután magyar részről élénken hangsúlyozta lón, hogy az állam nyelvének nem bírása kívül nekie semmi egyebet hibául kitenni nem lehet; a jövő szervezésig megmaradt állomásán. A milyen lovagias volt Codru alispán urnak tette, hogy az életbe lépett új intézmény folytán belátván, az állam nyelvének nem bírása okából eredt szolgálati nehézségeket, nem óhajtott utjában állani a közigazgatás gyors nemetének, hanem állomásától lemondott: épen olyan lovagias volt a megyei bizottság eljárása is, midőn közszolgálati érdemeiért elnézését ígérte az állam nyelvének nem bírása tekintetében a jövő általános tisztújításig. Megható volt a jelenet, midőn a román ajku testvérek némelyike könnyes szemekkel nyilvánította elismerését a magyar ajku bizottmányi tagok loyális eljárása iránt, kifejezést adva azon óhajtaiknak, vajha minden időre szőlana e testvéries eljárás! Alkotmányos együttérzés, kölcsönös jóakarát, közcélra törekvés mellett miért ne történhetnék ez meg? „A haza minden előtt” s nincs köztünk többé viszávonás.

Ugy legyen!

Maros-Vásárhely decz. 24.

(Maros-Tordamegye közgyűlése.)

Fölhalmozott teendők sokasága által gátoltan kissé késve, de remélem, nem megkéseirhatom meg lehető röviden a f. hó 30-án tartott s ez évben utolsó közgyűlésről tudósítástomat.

Soha enynyi munkát négy rövid óra alatt! A főispán erélyes és gyors vezetése alatt, s a jelen voltak díszletes nembeszélt közreműködése mellett egész garmadája a tárgyaknak nyert elintézését.

A kormány azon egyáltalán nem indokolt (s tekintettel a megköszereződött munkára, nem is indokoltatott) határozata ellen, melyvel egy 3-ik aljegyzői, s írni és dajnioki állásokat rendszeresíteni szükségeltetünk tart; fölirat intézték a káros reaktatiák részletes fölsorolásával, a közigazgatásnál is ha halomra kezdenek gyűlni a hátralékok, akkor lesz még csak gyönyörű wirtschafft e hazában!

Az árvaszéki elnök választását egy rövid évre a közgyűlés nem tartván czél szerűnek —

a jog fentartásával — helyettesítésre főispán urat kérte föl, ki is zen tisztének általános közmegelegedésre fel meg, kinevezvén a már évek óta tényleg oki teendőket is végzett Csiki Zsigmond fő úlnököt. Az alszámvevői állásra Szentiván S'ndor írniok nevezetett ki.

Az állami mérnöki hivatal s a tanfelügyelőnek a megye házában leendő elhelyezésére vonatkozó miniszteri r deleteknek csak a jövő szolgagyörgy napkor lesz elég tehető, midőn az alispán ki fog költözni az igazságügyminiszter is valahára az ígérbe vett helyiségeket a megye rendelkezésére fja bocsátani. A megyei utunka-ügy az utirákot meghatározásának s az évenkénti költség előányzat és zárszámadások fölülbírlatának fiktartásával a közigazgatási bizottmányynak átadott.

A községszégűg törvény természetesen a létező viszonyokra tekintettel a maga teljességében végrehajtható em leyén, (mert minden nagyobb szabású törvényeink az idealismus aranyos pilájével gazdjon megrakodva szoktak az életben megjelenni, hogy a realitás hi-deg fuvalma már els megjelenések alkalmával azonnal legyen mitlördjón róluk és belőlük) — az fogadatotól ki terneke, hogy az 1878-ban életbe lépő kilencz járásban ugyanannyi járási, illve köröves fog alkalmaztani; különben a kponti községszégűg ügyi bizottság megalakított.

Az idei XXVIII. cz. 8. §. értelmében már a mult gyűlésen egyválasztott népművelési bizottság számára egy szabályrendelet fogadtott el; a statisztikai bottság választott tagjaihoz — egy időközben meghalván — az új nagyobb megye arányaiat még 11 választották. Az alispánnak zász-Rőgen városnak rendezett tanácsu város alakulásáról szóló terjedelmes és kitünően szerkesztett jelentése öröndentes tudomásul vétették.

A volt Torda nye részéről átadott s még átadandó irattári (vagyoni) ügyek s tárgyak iránt felmerült differentialis kérdések elintézése a közigazgatásbizottságra ruházott.

A hatósági szabályrendeleten némely módosítások tétettek.

A gyűlés után pig a számosan jelen voltak nagy része az alispán asztala körül se-regelt egybe, hogy ott beszéljék szeretők hazafias és elmés pohárköszöntéseikkel egymásnak s a hallgatónak kedvő legyők a gyors repülő órákat.

D.

Az erdélyi rész mezőgazdászata érékében.

(Az erdélyrészi megyékről életbeléptetendő mezőgazdasági szabályrendelet tervezete gr.

Sch. G.-tól.)

(Folytás)

IX. FEJEZET.

A határpásztorok és nyájőrök.

115. §. Mezei védőalkotatok (Feldschützdiens) teljesítésére csak azok a pásztorok es-kethetők fel; kik

a) vagy valamely község részéről az egész határ vagy csak egyes részei őrzésére; vagy

b) valamely nagyobb földbirtok vagy gazdaság birtokosa részről földbirtoka őrzésére alkalmaztatnak.

Utóbbi esetben a birtok-complexumnak szabály szerint legalább 60 hold szántóföld és rét kell kitennie; kivétlesen azonban kisebb vagyon birtokosának is dhat engedélyt a politikai hatóság, ha személyes viszonyoknál és más körülményeknél fogva jelen szabályrendelet szabványainak kellő figyelembe tartása alaposan várható. Tovább a 37. §. értelmében külön saját pásztor irtását akkor is meg kell engedni, ha vlaame birtkos a határ területén belül különleges gazdaságot, — p. o. komló-, repce- vagy gyümölcs-termelést — folytat avagy akar megküzdeni.

116. §. A határpásztorok (Feldhüter) föl-vételének mindig jan. hán kell történnie s az egy község által tartandó határpásztorok száma tekintetében a hárbizottság véleménye mindig kikérendő. Ha valamely földbirtkos tartandó határpásztorok számával nincs megelégedve: nyitva áll előtte a felsőbb hatóságokhoz intézendő felelkezés tja.

117. §. A mezei vizsgálatra való föl-eketést a szolgabíró esztéli, még pedig a szolgálatot adó gazda vagy a fölesketendő pász-tort felfogadónak felszólása következtében. A községek határpásztorai hivatalból fölesketendők.

A községi előjárás; épen úgy, mint a határpásztorok, erdőkterülről szölőcsősz vagy nyáj-örk föltgazdó magános községek a pásztorokat, nyájőröket stb. felfogadtásuk után azonnal föleskettetni. Az esküt a mellékelt eskuminta szerint kell letéetni.

118. §. A határpásztorok a községek által szerződés mellett egy vagy több évre fogadhatók fel és szerződés megkötésénél kö-bért huznak készpénzben és természetben ki-szolgalatának javadalmában, (naturaliakban) miknek meghatározása a özségeknek tartatik

fenn. Mindazonáltal mind a bér mennyisége, mind általában szerződés fölétele és megkötése ellen a többi hatóságokhoz intézendő fellebbezést utjányitva marad.

119. §. Minden, pártorságra főskeletett személynek a lett esküvő irásbeli igazolvány állítandó ki, melynek ezenkívül a felfogadó község vagy egyes gazda nevét és a pástör felügyeletére birt terület pontos leírását is megadnia kell. Az igazolványra főskeletett pástörnek bizonyítványt szolgálnak.

Ha valamely községben a mezei védőszolgálat az összes községi tagok által sorrendben teljesítetik (16. §.) az esetben erkölcselsten személyek (121. §.) kizárandók ugyan eszolgálatból; de tartozik azt megváltani. 18. éven aluli ifjak nem alkalmazhatók ilyes szolgáltra.

120. §. Mezei védőszolgálatra a politikai hatóságok által csak feddhetetlen magaviseletű személyek eszeletők föl, kik 20 évket betöltöttek.

121. §. Semélyek, kik büntetben, másnak a személyeellen intézett erőszakoskodás által elkövetett sértésben vagy ilyes kihágásban, továbbá nereségvágyból származó, vagy a közérköcsis égt sértő sértésben vagy ilyes kihágásban bűnsnek s illetőleg vétkeknél itéltek, vagy ak bizonyítékok elégtelensége miatt mentette föl, végre oly személyek, kik valamely más törvényértés miatt legalább is hat ávi szabadságbüntetésre itéltek, nem ékethetők fel mezei védőszolgálatra. Az itt ngbátározott kizárási okok valamelyikének befása esetében a pástör elbocsátható s elveti a főskeletés által nyrt hatósági személyjellegét. A szolgabírók meg is tagadhatják az ilyen pástörök főskeletését, kiket nem tartanak ilyes szolgálatra képeseknek. Mihelytt a pástör szolgálatban áll és szolgálati jelvényével nem ellátva, hatósági személynek tekintetik.

122. §. főskeletésre való bocsátás az észrevéte- és emlékező-tehetség gyöngesége, iszákosságra, jókra, verekedésre, kihágásokra való hajlam, ngesztegethetőségre vagy csempészkedésre vortkozó gyanu s általában olyan testi és erkölcs fogakozások és hibák miatt tagadható meg melyek valamely személyt a hatóságok vélelmnye szerint a mezei védőszolgálat teljesítése és hatósági jog gyakorolatra kevésbé alkalassá vagy épen képtelenné tesznek.

123. §. főskeletésre hivatott politikai hatóságok kötelessé a járáskukban lakó minden, mezei védőszolgálatra főskeletett személy föl pontos följegyzést tenni s azokat evidenciában tartani.

A szolgálatadó gazdák vagy helyetteseik tartoznak 2—) frt. pénz bírság terhe alatt, mezei védőszolgálatra főskeletett szolgálati személyzetük létszámában beáll minden változat az illető politikai hatóság tudomására hozni.

124. §. főskeletett pástöröknek írtett esküjükre való hivatkozással tett vallomásaik olyan tények és körülmények tekintetében, melyek szolgálatu gyakorlatára vonatkoznak s melyeket szolgálatuk teljesítése közben vetek észre, bizonyítterével bírnak. Sino.

125. §. végett, hogy a mezei védőszolgálatra főskeletett személyzet fölsermerhető legyen és hatósági személyzetnek ismertessék el, az ilyes személek szolgálat közben egy veres karszalagot tarznak hordozni, melyen a magyei czimer, a illető földbirtokos czimere vagy jelvénye és a legjelölés: mezei, határpástör, erdőkérülő és ősz, alkalmazandó. Ez a jelvény a szolgabíró járásban közhírre teendő.

Együttal oga van a mezei védőszemélyzetnek szolgálatban egy rövid oldalfelegyvert hordozni, mely azonban csak jogos és szükség szerű védele esetében vehet igénybe.

126. §. Ha 16. és 119. §. értelmében a mezei védőszolgálat az összes községi tagok által teljesítetik az esetben az összes, a szolgálatra alkalmasszemélyek (119. 120. 121. §§.), kik magukat im váltják meg (16. §.), a szolgabíró által az év elején főskeletendők; ezek aztán hantokat élveznek és ugyanazon kötelességek vannak, mint a főskeletett pástöröknek, gyanolvan jelvényeket tartoznak viselni s 125. §. határozatának figyelemben-tartásamelllett ők is viselhetnek egy rövid oldalfelegyvert.

127. §. Mindenki kötelessé engedelmessékedni a főskeletett mezei védőszemélyt felszólításának; ellenbe ez is kötelessé minden törvénytelen eljárásról saigoru felelősség terhe alatt tartózkodni.

128. §. a valamely személy egy mezei lopás elkövetés avagy a mezei vagyon más rongálásán raj. éretik: őt, ha idegen vagy nincs bizonyosállandó lakása, el kell fogni.

Más személyeket csak akkor lehet elfogni, ha ellenállnak a főskeletett mezei védőszemélyzet szolgálat közben tett felszólításának, azt szidalmaz, ellene tetlegességgel lépnek föl vagy tetens károsítást visznek véghez.

129. §. a valamely személy, kit a 128. §-hoz képest el lehet fogni, arról a helyről, hol tetten kaptak: szökött: az esetben a főskeletett mezei védőszemélyzet által üldözbe vétethetők s a felügyeleti teret határain kívül is elfogható.

130. §. A főskeletett mezei védőszemélyzet kötelessé a valamely mezei lopásn avagy más károsítás elkövetésén rajtakapott személytől az eltalajdonított tárgyakat, valamint a lopás avagy más áthágás elkövetésénél használt eszközöket elvenni.

Ugyancsak a védőszemélyzetnek jogában áll valamely mezei kihágás elkövetésének gyanujával nagyon terhelt személyektől, kik idegen vagyonban találatnak, a közönségesen mezei termények leszedésére, betakarítására stb. alkalmas és náluk talált eszközöket, ha e személyek máskülönbben köllőleg nem tudják igazolni, hogy miért vannak azok náluk, elvenni.

131. §. Minden elfogott személy bekisérrendő baladék nélkül a községi előjárósághoz, az illetékes hatóság elébe leendő állíttatása végett.

Az elvett tárgyak és eszközök hasonlóképp késedelem nélkül átadandók a községi előjáróságnak, mely tartozik azokat a károsnak, ha ismeretes, elismervény mellett azonnal kiadni.

Ha a káros ismeretlen: a községi előjáróság kötelessé annak kitudása céljából a köllő intézkedéseket megtenni s mindenesetre gondoskodni afelől, hogy az elidegenített tárgyak, ha romlásnak vannak kitéve, a még kinemutott káros javára értékesíttessenek.

A valamely mezei lopásból vagy kihágásból származott tárgyak vagy az azok értékesítéséből begyűlt pénz a községi iskolai alap javára esnek, ha az ismeretlen tulajdonos azoknak kiszolgáltatását az elkövetett kihágástól számítható egyévi határidő alatt nem követelte.

Ugyanez alap javára esnek az elvett eszközök is, haugyan az illetékes hatóság nem mondja ki igazolatlan lefoglalás miatt azoknak visszaadását.

132. §. Ha a mezei jószág állatok által károsítottak meg: a mezei védőszemélyzet tartozik a magán megzalogolást a káros helyett eszközölni. (Az osztr. ált. polg. 1321. §-a e tekintetben így szól: „Ki a maga földjén idegen marhát talál, azért még nincs jogosítva azt megölni. Hozzáálll erővel elűzheti, vagy ha általa kárt vallott, a magán-zálogolás jogát gyakorolhatja annyi darab marhára nézve, a menynyi kártalanítására nézve elegendő. Mindazonáltal köteles 8 nap alatt a tulajdonossal kiegyezni, vagy keresetét a bíró elébe terjesztetni, különben pedig a zálogba vett marhát visszaadni.”)

(Folyt. köv.)

73-ik közlemény az árvaházra történt adakozásokról.

Ajándékok.

Id. Tauffer Ferenc 1 frt.

Ajándékok a folszereléshez.

Br. Bánffy Dánielné 3 zsák murek, 10 koszuu hagymát, Bán István 4 véka tiszta búzát, Bokros Ádámné 100 fő káposztát, Frölich Vilmosné 40 mézes pogácsát, Kónya Rudolfné 2 véka borsót, Ferenczi Mózesné 1 zsák csöstöröküzűt, Haller Rudolfné 6 kupa lenese, 1 cseber gyalult káposztát, Biasini Domokosné 1 zsák burgonya, 1 véka paszulyt, Kilijén Frigyesné 4 véka törökbuza, 1 véka paszulyt, báró Kemény Istvánné 32 kiflit, 1 kosár almát, özvegy Kovács Ferenczné 10 liter paszulyt, 20 liter burgonyát, Pauler Istvánné 10 liter borsót, Boga Pálné 1 kosár zöldséget, Tauffer Ferenc 1 öl jó tűzfűt, Somodi Istvánné 1 hordó ezezet, br. Bánffy Albertné 1 dekeret, 29 kupa zsir, 1 zsák paszulyt, Pataki Istvánné fél véka paszulyt, Biró Mihályné 1 véka tisztabuza-liszt, 10 liter borsó, 9 liter encsét, Elekesné 6 liter borsó, 6 liter paszuly, 6 liter lenese és aszalt-zöld paszulyt, Özv. Bogdánffy Gáborné 2 véka töröküzűt.

Fogadják a nemes szívű adakozók az „árvák” nevében hálás köszönetünket.

Kolozsvárt, 1876. évi december hó 26-dikán.

Br. Bornemisza Ignáczné, elnök.
Szász Domokosné, titkár.

Felhívás.

A „Mária Valéria” árvaház választmánya tisztelettel kéri fel a nagyérdemű közönséget, hogy a közelgő új évi innepek alkalmából, emlékezzék meg családátalan kis árváinkról s részesítse őket is jótékonyasága bármily csekély ajándékaival.

Kolozsvár, 1876. decz. hóban.

A választmány nevében

Br. Bornemisza Ignáczné, elnök.

Szász Domokosné, titkár.

A „KELET” magán-táviratai.

Feladatott Bukarest, dec. 28. d. e. 11. ó. 10. p.

Érkezett dec. 28. d. e. 11. ó. 15. p.

A kamara budgetbizottsága elkészítette jelentését a román költségvetésről. E jelentés szerint 16 millió megtakarítás fog eszközöltetni és csak

öt milliót tenne a deficit. Ugyancsak e jelentés szerint az egész közigazgatási rendszer megváltoztatik.

Pénzpiacunk ismét pang.

Feladatott Budapest, dec. 28. d. e. 11. ó. — p.
Érkezett Kolozsvárra dec. 28. d. e. 11. ó. 40 p.

Bécsben ma nagy ministertanács tartatik, meghívatnak e tanácsba Tisza Kálmán és Széll Kálmán magyar miniszterek, két osztrák miniszter, Reust nagykövet Londonból, gr. Károlyi Berlinből. A ministertanács tárgytát a keleti kérdés és az eshetőleges mozgósítás fogja képezni.

A magyar miniszterek fen vannak, megérkezésük után rögtön conferáltak gr. Andrássy Gyulával és báró Oreczyval.

A porta a hatalmak követeléseit visszautasította ugyan, de nem egészben, hanem csak egyes pontok ellen tett kifogásokat.

Salisbury a szultánnál látogatáson volt.

A hatalmak a portától az előleges conferentia határozatainak elfogadását követelik, ezekben van az is, hogy a fegyverszünet 14 napra meghosszabbíttassék. Ezen megállapodások olyan kikötéssel adattak át, hogy azon esetben, ha a porta nem fogadja el azokat, Ignatieff Oroszország nevében átnyújtja a portának ultimátumát.

A bankkérdés megoldására az osztrák nemzeti bank egy közvetítő javaslaton dolgozik, mely a közös minisztertanács elé fog terjesztetni.

A Berlinben megjelenő „National Zeitung” azon hírt hozza, hogy Midhát beleegyezett az európai ellenőrző bizottság felállításába. Ignatieff Salisburyval tisztába hozták és megállapíták Bulgária fogalmát, e szerint a mohamedánok által többségben birt rész Salonikival egy külön területet és szlávok által lakott rész Sofiával ismét külön területet képezne.

Ministereink pénteken jönnek haza.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. decz. 28.

— **Kóós Ferenc** beszterce-naszódmegyei kir. tanfelügyelő ellen valaki Beszterczéről egy tudatlanság és rosakaratól duzzadó támadást intéz a „Gazetta”-ban azért, mert a tanfelügyelő ur egyik besztercei felekezet iskolá tanítóját felszólította, hogy a Petri-féle ABC-és könyvet, mint tiltott tankönyvet ne használja; s egyuttal figyelmeztette a bekövetkező büntetésre. Erre a „Gazetta” azt kéri, hogy van-e joga erre a tanfelügyelőnek egy felekezeti tanítóval szemben? — Igenis van joga, — feleljük mi a tudatlan támadónak, kinek ajánljuk, olvassa el a népoktatási törvényt és arra vonatkozó rendeleteket s utasításokat. Ezekből megtanulhatja, hogy az államnak s így a kormányának és közegeinek igenis joga van a felekezetek tanügyét ellenőrizni, tanrendszereket és tankönyveket felett állami föfelügyeletet gyakorolni. Hanem persze a „Gazetta”-éknak az lenne szájuk íze szerint, ha felekezetek iskoláiban minden ellenőrzés nélkül össze-vissza taníthatnának mindenféle államellenes és hazug dolgokat a Tiszáig terjedő Dakoromaniáról, román polgártársaink rabságáról, a magyar állam zsarnokságáról s többefélékről s mindezt Magyarországon kormány és közegei nézzék el a felekezeti szabadság czime alatt!

— **A török sebesültek** javára segélygyűjtés végett alakult egyetemi ifjusági bizottságnak az egyetemi ifjuság előtt tartott szamáadásáról hozott tegnapri közleményünket ki kell egészítenünk azzal, hogy az ifjuság értekezlete a 21-es bizottságot a további számadás terhe alól fölmentette, bizalmat és közszeretetet szavazván annak a gyűlés érdekében kifeltezt buzgalmaért. Továbbá elhatározta az értekezlet, hogy a török sebesültek részére a 21-es bizottság, vagy Czákó József bizottsági titkár czimén netalán még beérkezendő küldemények a „Kelet” szerkesztőségéhez juttatnak át. — Végül Issekutz Viktor joghallgatási indítványára az értekezlet jegyzőkönyvi határozatban megvételét nyilvánítja s feleletre méltatlannak tartja a bécsi cseh tanulóknak a magyar ifjuságról nyomorult felfogással közzétett nyilatkozatát.

— **Rendőrségünk** hanyagsága miatt a bel-szén-utcaiak roppantul el vannak keseredve, mert olyan ordítóásokat kell végig szenvedniök az éjjelenként az utcán keresztülvonuló dorbézolóktól, hogy a szó valódi értelmében lehetetlen nyugodniök. S e kihágások ellenében, amilyenek még egy tatár városban sem türetnének meg, Kolozsvárt nincs semmi rendőri intézkedés, vagy ha van is, annak nincs láttatja; mert az éji őrknek vagy nincs bátorságuk s erejük a rokonozatlankodókat nyakoncsipni, vagy pedig valahol benn a kályha melege mellett ügylenek föl az utcák csendje és rendjére. A rendőrségi kiadások, úgy tudjuk, elég szép összeggel szerepelnek a város budgetjében. Vajon tehát nem lehetne-e ennek

megfelelően legalább az ilyes dolgokban egy kissé több erélyt és gondosságot kifejejteni?

— **A nagy-szebeni** árva gyermekek karácsonyfája javára dr. Fogarasy M. püspök ur 30 frtot, Montenuovo herczegnő 25 forintot, Montenuovo Marie herczegnő szintén 25 frtot adtak. Ezen, valamint más adományok segélyével lehetséges volt 60 szegény szebeni gyermeknek angyalját venni.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Egy szebeni könyvkötő, műhelyét tegnap belülről bezárva találván, betörte az ajtót, s egyik legényét a földön fekvőre találta. A legény a vágó-géppel mindkét kezét levágta; a legény még életben van.

— **A dohány-gyárakból.** A Lajthán-tuli tartományok dohánygyáraiban, a 14 éven alóli leányok kivételével, több mint 20,000 munkásnő foglalkozik. A magyarországi dohánygyárakat is beleszámítva, az Osztrák-Magyar birodalom dohánygyáraiban összesen 30 ezer munkásnő nyer munkája után napi kenyeret.

— **A nagy-szebeni** magyar olvasóegylet a „magyar koronához” címzett vendéglőben tegnap este felolvasást tartott, mely alkalommal dr. Meltz Oszár értekezett a „pénz”-ről.

— **Népgyűlés.** Az önálló magyar vámtérület és független magyar jogbank kérelmezése ügyében tegnapelőtt a fővárosban népgyűlés tartott. Kühnel Ignázt kiküldetvén elnök-ké, Nagy Adolf ajánlotta a közigazdasági önállóság szükségének kimondását, melyet a gyűlés el is fogadott. Végül díszszertánczot tartottak a munkás úgyról is, s elnök összegezvén a végzeteket, felozlatta a gyűlést.

— **Luksics Bódog** a budapesti kir. zálogház igazgatója nagymérvű sikkasztás miatt Budapestről megszökött. Az eddigi vizsgálatakból hír szerint az derült ki, hogy néhány ezer frt hiány létezik.

— **Sikkasztás.** A szegszárdi borkereskedő részvénytársulat pénztárnoka s vezérigazgatója Sántha István 12,000 frtot sikkasztott el. A társulati igazgatóság mindent elkövetett, hogy a hiányszó összeget jelzálogi bekebelezés által biztosítsa, azonban az elérendő eredmény igen problematikus.

— **Tűz.** Vermes községből arról értesítik a besztercei hatilapot, hogy ottan e hó 7-én este 8 órakor tűz tört ki. A lángot kapott csűr, egy özvegy asszony tulajdona volt, kirohl az a hír terjedt el, hogy szegény emberektől nagy kamatokat vesz. Gyantiják, hogy a kamat-fizetők valamelyikre rögtönözze a világitást.

— **Takarékpénztárak csőd alatt.** A temesvári hírlap közlése szerint a lugosi takarékpénztár és ennek fiókja a reschitzai, csődöt jelentett. Hasonló sors fogja érni a karánsebesi és orsovai takarékpénztárakat is, melyet szintén fiókjai a lugosi takarékpénztárnak.

— **Ifjusági irodalom.** A „Hasznos mulattató” című ifjusági folyóirat a közeledő új évvel tödők évi folyamába lép s ugyanezenkor nevezetes változásoknak néz elébe. Ugyanis előfizetési ára tetemesen lejjebb szállíttatik. Eddig megrendelési ára egész évre 6 frt volt, új évtől kezdve 4 frt lesz, A „Hasznos mulattató” díszes kiállításban, könyvalaku füzetben, színes borítékkal havonként kétszer jelenik meg, minden füzet tanulságos közleményeket tartalmaz s szép képekkel van illusztrálva s mint komolyabb irányu ifjusági folyóirat érdemes a haladni vágyó értelmes ifjuság pártolására. — A „Lányok Lapja” szintén Dolinay Gyula szerkesztése mellett jelenik meg s elbeszéléseken és költeményeken kívül a gazdaszonykodás és háztartás körébe vágó ismeretterjesztő közlemények is foglaltatnak benne. Előfizetési ára negyedévre 1 frt, félévre 2 frt. Megemlítjük e helyen, hogy a vallás- és közoktatási miniszter ur 26,960. szám alatt kelt rendeletével, úgy a „Hasznos mulattató”, mint a „Lányok Lapja”-nak a népiszkolák és fensőbb tanodákban leendő terjesztését a tanfelügyelőségek által országsszerte melegen ajánlotta.

— **Az orsz. m. kir. statisztikai hivatal felügyelése** alatt szerkesztett és jövő évi ápril havában megjelenendő „A magyar koron országainak helységnevértára” című munkára az előfizetési határidő e hó végén lejár. Figyelmeztetni ohajtjuk tehát mindazokat, kik, ezen úgy a köz-mind a magán életben is igen használható, sőt a legújabb időben keresztülvitt nagymérvű közigazgatási és törvénykezési változások folytán jóformán nélkülözhetetlen segédkönyvet megszerezni ohajtják, hogy ebbeli szándékukat legkésőbb január hó 1-ig annál bizonyosabban jelentsék be mivel a később érkező megrendelések csakis a bolti ár lefizetése, sőt amennyiben e munka bizományban, nem adatik és így a megrendeléseken kívül csak kevés számú főlös-példány lesz nyomtatva, még ez uton sem fogják megszerezhetni. A munka megrendelési ár 6 frt. Megrendelések az orsz. m. kir. statisztikai hivatalhoz (Budapest vár) címezendők.

— **Két muszkának,** kik Szerbiából voltak hazautazóban, annyira megtejszett Budapestben az élet, hogy az orosz konzul végre kénytelen volt erőbatalommal szállítani őket haza. Ették-ittak a szállodában, nem fizettek, a kon-

sul ismételve is adott nekik pénzt, hogy adóságaikat tisztázzák, azt is elverték; végre azonban megelégette a konsul a komédiát s szépszerével tovább tette őket.

CSARNOK.

Párisi különfélcik.

Páris, decz. 19-én.

(Vége.)

R. aszszonynak nem nagy fáradságába került a Lordtól a 80,000 frankot kieszközölni, s még az este elküldte a Ladynek.

Ez időtől fogva intim viszony fejlődött R. . . aszszony s a Lady között; ha szüksége volt pénzre, ennek szolt s meg is kapta mindég. Szép ideje már annak, midőn ez történt; akkor volt ez még, midőn a palais royal-ban folytak a nagy játékok. Annyi évek után egy különös pör szolgált arra alkalmul, hogy mind e dolgok napfényre kerüljenek.

Mielőtt ennek elbeszélésére térnők át, egy körülménynek fölemlítése céljából még egyszer visszamegyek erre az időre.

Körülbelül egy évre ama beestelen szerződésre a Ladynek, valamint R. . . aszszonynak is gyermeke született, az előbbinek egy leány, az utóbbinak egy fiu.

A Lord úgy akarta, hogy neve s vagyon törvényesen R. . . aszszonytól született fiára szálljanak s a megfellekzett játékosnő ráállott a gyermekeknek kicserélésére. E dolgba rajtuk kívül csak a bábaasszony volt beavatva.

Lord D. . . nek R. . . aszszonytól született fia a titkos kicserélés folytán, mint ennek törvényes gyermeke neveltetett, majd katonai pályára lépett s ma egy tekintélyes diplomatiái állást foglal el s minden tekintetben Angolország legelőkelőbbjei közé tartozik.

Lord D. . . meghalt azóta, R. . . aszszony is, a Lady pedig öregségére egy klambomba vonult vissza. Észre térvén, lelkiismerete kezdte furdalni azétt a bűnért, melyet saját gyermekén, leányán elkövetett.

Jelentést tett a törvényszéknél az elkövetett vétékről, a bűn elősegítőjére, a még élő bábaasszonyra hivatkozom s egyuttal kérva leányát törvényes jogába visszahelyezni, illetőleg javára a fiatalabb Lord D. . . t. a jogtalan címzést s vagyonot megfosztani.

Legközelebb tárgyalják egy titkos ülésben, de a Lady keresete a bizonyságok elégtelensége miatt vissza lett utasítva.

Gondolható, mennyire foglalkoztatja az itteni társaságokat e különös történet, melynek hőseit jobbra ismerik.

Egy művészeti vállalat alkalmul szolgál arra, hogy visszaidézzük emlékezetünkben az ez évi Salont. (Tudvalevőleg a Párisban élő s működő festők műveiket évenként ebben szokták kiállítani.)

Goupil és társa műtárlatában egy album jelent meg, mely remek fényképekben egy díszes együttes képben tünteti elénk azokat a mesteri műveket, melyek az ez évi Salonban ki voltak állítva.

En minap alkalmat vettem magamnak ez albumot keresztül lapozgatni s megvallom rendkívülien megleptek a benne foglalt fényképi másolatok; a munka oly finom s izlésteljes, hogy jobbat gondolni sem lehet, mindegyik fénykép alatt van egy vers, mely a képen ábrázolt situációnak felel meg s a hatást neveli.

A műnek ára 300 franc; az utóbbi időben csaknem divattá vált már a fogadó vagy társalgási termeket ez az albumokkal díszíteni. Méltó dísz.

A divat szeszélyét kiterjesztette a látogató jegyekre is.

Behozták ismét a XVI. Lajos korabeli szokást, mely, mint a látogató jegyek, díszes szegélyekkel vannak ellátva, színes rajzolatok ezek, melyeknek kell hogy az illető állásával vagy passzióival összefüggésben álljanak.

Tudom, igen soknak fog ez az új divat fejtörést okozni.

Nemzeti színház.

Kolozsvárt, péntek december 29-án. 1876.

Bérlet. 51-ik sz.

Uj jelmezekkel másodszor

A HERCZEGASSZONY,

vagy:

a montefiasconei összeesküvés.

Offenbach újabb operettje 3 felvonásban.

Kezdeté 7 órakor.

Távirati tudósítás a bécsi tözsdéről

Decz. 27-én 5% Metaliques 60.05. frt.
Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 65.85. frt.
Arany járadék 71.20 1860 iki államkölcsön 109.75 Bankrészevények 817 — Hitelrészevények 133. — London 125.50 Ezüst 114. 50 Cs. kir. arany 597. —. Napoleon d'or 1004 1/2 100 mark németéltékű 6185.

Urbéri kötvények: Magyarországi 73. — Temesi 71. — Erdélyi 71.75 Horvátországi 84. —

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

